EUROPAPARLAMENTET

2004 *2009*

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor

2008/0140(CNS)

22.1.2009

YTTRANDE

från utskottet för sysselsättning och sociala frågor

till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

över förslaget till rådets direktiv om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Föredragande (*): Elizabeth Lynne

(*) Förfarande med associerade utskott – artikel 47 i arbetsordningen

PA_Legam

KORTFATTAD MOTIVERING

I maj 2008 antog Europaparlamentet mitt betänkande om framsteg som gjorts i EU när det gäller lika möjligheter och icke-diskriminering (införlivande av direktiven 2000/43/EG och 2000/78/EG). I betänkandet påminde parlamentet kommissionen om dess åtagande att lägga fram ett omfattande direktiv om antidiskriminering i syfte att förbjuda diskriminering utanför arbetslivet på grund av funktionshinder, ålder, religion eller trostillhörighet och sexuell läggning. Syftet är att färdigställa paketet med antidiskrimineringslagstiftning inom ramen för artikel 13 i EG-fördraget i enlighet med kommissionens arbetsprogram för 2008. Ras och kön omfattas redan av direktivet om etnisk jämlikhet och direktivet om likabehandling av kvinnor och män, och syftet är att anpassa detta direktiv till dessa två direktiv.

Flera av de frågor som behandlas i kommissionens förslag ligger inom behörigheten för utskottet för sysselsättning och sociala frågor och vissa av frågorna omfattas av delad behörighet mellan utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och utskottet för sysselsättning och sociala frågor.

De särskilda områden som endast omfattas av sysselsättningsutskottets behörighet är socialt skydd, inklusive social trygghet, hälso- och sjukvård samt sociala förmåner.

Delad behörighet föreligger på följande områden: vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder för personer med funktionshinder, tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som finns tillgängliga för allmänheten, inbegripet bostäder, diskriminering i tillhandahållandet av finansiella tjänster på grund av ålder och funktionshinder, särbehandling på grund av ålder samt likabehandling av personer med funktionshinder och dialog med berörda intressenter.

Förslaget till direktiv har utarbetats på grundval av direktiven 2000/43/EG, 2000/78/EG och 2004/113/EG, vilket innebär att direktivet överensstämmer med de övergripande målen för Europeiska unionen, särskilt Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och målen för gemenskapens process för socialt skydd och social integration. I förslaget hänvisas det till begrepp som är bekanta och som används i de ikraftvarande direktiven.

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor uppmanar utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att som ansvarigt utskott infoga följande ändringsförslag i sitt betänkande:

Ändringsförslag 1

Förslag till direktiv
Skäl 2a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(2a) Genom detta direktiv uppfyller Europeiska gemenskapen sina förpliktelser inom ramen för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder, vilket bör beaktas vid tolkningen av direktivet.

Motivering

I skälet klargörs sambandet mellan de förpliktelser som EU antagit inom ramen för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder och detta förslag till direktiv.

Ändringsförslag 2

Förslag till direktiv
Skäl 2b (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(2b) I enlighet med artikel 5 i den politiska avsiktsförklaring som fastställdes vid Förenta nationernas världskonferens om åldrande, som hölls i Madrid 2002, beslutade man att på nytt bekräfta sitt åtagande att göra sitt yttersta för att undanröja alla former av diskriminering, inbegripet diskriminering på grund av ålder, att erkänna att äldre människor bör få njuta av ett rikt liv i hälsa och trygghet och aktivt kunna ta del i det ekonomiska, sociala, kulturella och politiska livet i sitt samhälle, att ge äldre människors värdighet ökat erkännande samt att undanröja alla former av försummelse, misshandel och våld.

Motivering

I detta skäl upprepas FN:s deklaration att motarbeta alla former av diskriminering, inbegripet diskriminering på grund av ålder.

Ändringsförslag 3

Förslag till direktiv
Skäl 4

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(4) Europeiska handikappåret 2003, Europeiska året för lika möjligheter för alla 2007 och Europeiska året för interkulturell dialog 2008 har visat att diskriminering fortfarande förekommer, men har också lyft fram de fördelar som mångfald innebär.	(4) Europeiska handikappåret 2003, Europeiska året för lika möjligheter för alla 2007 och Europeiska året för interkulturell dialog 2008 har visat att diskriminering***, inbegripet diskriminering på flera grunder,*** fortfarande förekommer, men har också lyft fram de fördelar som mångfald innebär.

Ändringsförslag 4

Förslag till direktiv
Skäl 9

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(9) Lagstiftningen bör därför förbjuda diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning på en rad olika områden utanför arbetslivet, inbegripet socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster, inklusive bostäder. Lagstiftningen bör föreskriva åtgärder som syftar till att skapa lika tillgång till de områden som omfattas av direktivet för personer med funktionshinder.	(9) Lagstiftningen bör därför förbjuda diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning***, eller en kombination av dessa,*** på en rad olika områden utanför arbetslivet, inbegripet socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster, inklusive bostäder. Lagstiftningen bör föreskriva åtgärder som syftar till att skapa lika tillgång till de områden som omfattas av direktivet för personer med funktionshinder.

Motivering

Detta skäl överensstämmer med ändringsförslaget nedan om diskriminering på flera grunder.

Ändringsförslag 5

Förslag till direktiv
Skäl 9a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(9a) Personer med funktionshinder innefattar bl.a. personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder i attityder och i miljön kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.

Ändringsförslag 6

Förslag till direktiv
Skäl 9b (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(9b) Ickediskriminerande faktisk tillgång kan tillhandahållas på en rad olika sätt, bland annat genom principen om design för alla och genom att göra det lättare för personer med funktionshinder att använda hjälpmedel, inbegripet hjälpmedel som ökar rörligheten och underlättar tillträdet, såsom erkända ledarhundar och assistanshundar.

Ändringsförslag 7

Förslag till direktiv
Skäl 9c (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(9c) Personer med funktionshinder utsätts ofta för diskriminering i form av otillgängliga allmänna transportmedel och byggnader samt otillgänglig kommunikation och information. Medlemsstaterna måste vidta åtgärder för

att garantera tillgängligheten inom dessa områden för att på så sätt genomföra principen om likabehandling.

Ändringsförslag 8

Förslag till direktiv
Skäl 9d (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(9d) Ickediskriminerande faktisk tillgång inbegriper identifiering och eliminering av hinder, både omvärldens attityder och hinder i den yttre miljön, samt förebyggande av nya hinder som hämmar funktionshindrade personers tillgång till varor, tjänster och inrättningar som är tillgängliga för allmänheten, oberoende av typen av hinder eller funktionshinder. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, och oberoende av de åtgärder som valts för att avlägsna hindren, måste tillgängligheten för personer med funktionshinder alltid garanteras på samma villkor som för personer utan funktionshinder när detta är möjligt. Om tillgängligheten inte kan garanteras på samma villkor och i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, måste ett meningsfullt alternativ erbjudas för att garantera tillgängligheten.

Ändringsförslag 9

Förslag till direktiv
Skäl 12

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(12) Diskriminering innefattar direkt och indirekt diskriminering, trakasserier, föreskrift att diskriminera samt vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder.	(12) Diskriminering innefattar direkt och indirekt diskriminering, ***diskriminering på flera grunder,*** trakasserier, föreskrift att diskriminera samt vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder.

Ändringsförslag 10

Förslag till direktiv
Skäl 12a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(12a) Diskriminering kan förekomma på grund av att en person har en viss religion eller övertygelse, ett visst funktionshinder, en viss ålder eller en viss sexuell läggning, eller en kombination av dessa, och på grund av att en person antas ha, eller att denna umgås med, eller antas umgås med, en person som har en viss religion eller övertygelse, ett visst funktionshinder, en viss ålder eller en viss sexuell läggning.

Ändringsförslag 11

Förslag till direktiv
Skäl 13

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(13) Vid genomförandet av principen om likabehandling ***oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning bör gemenskapen*** i enlighet med artikel 3.2 i EG-fördraget sträva efter att undanröja bristande jämställdhet ***mellan kvinnor och män*** och	(13) ***Eftersom diskriminering på flera grunder kan förekomma, bör gemenskapen*** vid genomförandet av principen om likabehandling***,*** i enlighet med artikel 3.2 ***och 13*** i EG-fördraget***,*** sträva efter att undanröja bristande jämställdhet ***som hänför sig till kön, ras***

främja jämställdhet ***mellan dem, i synnerhet som kvinnor ofta utsätts för flera*** *olika former av* diskriminering.	***eller etniskt ursprung, funktionshinder, sexuell läggning, religion eller övertygelse eller ålder, eller en kombination av dessa,*** och främja jämställdhet ***oavsett vilken kombination av karaktärsdrag i fråga om kön, ras eller etniskt ursprung, funktionshinder, sexuell läggning, religion eller övertygelse eller ålder en person har***. ***När bestämmelserna i detta direktiv genomförs bör medlemsstaterna beakta problemet med*** diskriminering *på flera grunder*.

Motivering

Genom detta ändringsförslag utvidgas nuvarande skäl 13, som hänför sig till diskriminering av kvinnor på flera grunder, till att omfatta alla de orsaker som omnämns i artikel 13.

Ändringsförslag 12

Förslag till direktiv
Skäl 15

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(15) Försäkringstekniska faktorer och riskfaktorer som rör funktionshinder och ålder används i samband med tillhandahållande av försäkringstjänster, banktjänster och andra finansiella tjänster. ***Detta*** bör ***inte betraktas som diskriminering om faktorerna kan visas vara avgörande för riskbedömningen***.	(15) Försäkringstekniska faktorer och riskfaktorer som rör funktionshinder och ålder används i samband med tillhandahållande av försäkringstjänster, banktjänster och andra finansiella tjänster. ***Dessa*** bör ***återspegla de positiva förändringarna i fråga om förväntad livslängd och aktivt åldrande samt ökad rörlighet och tillgänglighet för personer med funktionshinder och inte användas som generell diskriminering på dessa grunder. Tjänsteleverantörens riskbedömning måste på ett avgörande sätt kunna visa på en avsevärt förhöjd risk utgående från färska, korrekta och regelbundet uppdaterade offentligjorda statistiska och försäkringstekniska uppgifter***.

Motivering

Avsikten med detta ändringsförslag är att begränsa möjligheten till diskriminering i fråga om tillgång till finansiella tjänster genom att garantera att alla de uppgifter som används när dylika beslut fattas är öppna för insyn, tillförlitliga och uppdaterade, och genom att kräva objektivitet av tjänsteleverantörerna.

Ändringsförslag 13

Förslag till direktiv
Skäl 19

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(19) Europeiska unionen har i sin förklaring nr 11 om kyrkors och konfessionslösa organisationers ställning, fogad till slutakten till Amsterdamfördraget, uttryckligen uttalat att den respekterar och inte ingriper i kyrkors och religiösa sammanslutningars och samfunds ställning i medlemsstaterna enligt nationell rätt samt att den även respekterar filosofiska och konfessionslösa organisationers ställning. Åtgärder som syftar till att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till de områden som omfattas av detta direktiv är viktiga för att säkerställa lika rättigheter och lika möjligheter i praktiken. I vissa fall kan dessutom individuella åtgärder för rimlig anpassning behöva vidtas för att säkerställa ***sådan*** tillgång för personer med funktionshinder. I ingetdera fallet krävs dock att åtgärder vidtas som skulle medföra en oproportionell börda. Vid bedömningen av om bördan är oproportionell ***ska en rad faktorer beaktas, bland annat organisationens storlek, art och resurser***. Principen om rimlig anpassning föreskrivs i direktiv 2000/78/EG och i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder.	(19) Europeiska unionen har i sin förklaring nr 11 om kyrkors och konfessionslösa organisationers ställning, fogad till slutakten till Amsterdamfördraget, uttryckligen uttalat att den respekterar och inte ingriper i kyrkors och religiösa sammanslutningars och samfunds ställning i medlemsstaterna enligt nationell rätt samt att den även respekterar filosofiska och konfessionslösa organisationers ställning. Åtgärder som syftar till att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till de områden som omfattas av detta direktiv är viktiga för att säkerställa lika rättigheter och lika möjligheter i praktiken. I vissa fall kan dessutom individuella åtgärder för rimlig anpassning behöva vidtas för att säkerställa tillgång för personer med funktionshinder. I ingetdera fallet krävs dock att åtgärder vidtas som skulle medföra en oproportionell börda. Vid bedömningen av om bördan är oproportionell ***bör man beakta om ifrågavarande åtgärd är ogenomförbar eller farlig och om åtgärden kunde göras genomförbar och säker genom rimliga ändringar av regler, strategier eller praxis eller genom avlägsnande av hinder som hänför sig till arkitektur, kommunikation eller transport eller genom tillhandahållande av extra hjälpmedel eller tjänster. En rimlig***

	anpassning skulle inte nödvändigtvis kräva betydande ändringar i strukturen hos sådana byggnader vars struktur särskilt skyddas i nationell lagstiftning på grund av byggnadernas historiska, kulturella och arkitektoniska värde. Principen om rimlig anpassning föreskrivs i direktiv 2000/78/EG och i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder.

Ändringsförslag 14

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 5

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
5. Vägran att i ett enskilt fall vidta rimliga anpassningsåtgärder för personer med funktionshinder ***enligt artikel 4.1 b i detta direktiv*** ska anses utgöra diskriminering enligt punkt 1.	5. Vägran att i ett enskilt fall vidta rimliga anpassningsåtgärder***, enligt artikel 4.1 b i detta direktiv,*** för personer med funktionshinder ***och för små barn, eller för personer som umgås med en person med funktionshinder och där anpassningsåtgärder är nödvändiga för att göra det möjligt för denna person att erbjuda personlig assistans till personen med funktionshinder,*** ska anses utgöra diskriminering enligt punkt 1.

Motivering

Genom detta ändringsförslag utvidgas kravet på rimliga anpassningsåtgärder till att omfatta barn.

Ändringsförslag 15

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 5a (ny)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	5a. Diskriminering ska anses föreligga om man utgående från ett särskilt ålderskriterium fastställer rätten till sociala förmåner, i form av kontant- eller

naturaförmåner, på grund av funktionshinder eller sjukdom.

Motivering

Att bevilja sociala förmåner på grund av invaliditet (exempelvis sjukhusvård och invalidpension) till personer i en viss ålder medan personer i en annan ålder förnekas dessa förmåner, utgör en annan form av ren diskriminering.

Ändringsförslag 16

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 6

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
6. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är ***lämpliga*** och nödvändiga. ***I synnerhet utesluter detta direktiv inte att*** särskilda åldersgränser ***fastställs*** för tillgång till utbildning och ***vissa varor och tjänster***.	6. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen ***på ett objektivt och rimligt sätt och*** inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är ***proportionella*** och nödvändiga. ***Sådan särbehandling ska inte utesluta åtgärder som syftar till att skydda barns rättigheter eller fastställande av*** särskilda åldersgränser för tillgång till ***rättigheter,*** *sociala förmåner****, finansiella tjänster och*** utbildning***, exklusive kontant- eller naturaförmåner vid sjukdom*** och ***arbetsoförmåga***.

Ändringsförslag 17

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 7

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
7. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna inom ***sektorn*** för finansiella tjänster tillåta ***proportionell*** särbehandling om ålder eller funktionshinder för den berörda produkten är en avgörande faktor vid riskbedömning	7. Trots vad som sägs i punkt 2***, och med vederbörlig hänsyn till ökad förväntad livslängd och aktivt åldrande samt ökad rörlighet och tillgänglighet för personer med funktionshinder,*** får medlemsstaterna inom ***sektorerna*** för ***försäkrings- och***

på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter.	***banktjänster samt andra*** finansiella tjänster tillåta särbehandling om ålder eller funktionshinder för den berörda produkten är en avgörande faktor vid riskbedömning på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter. ***Tjänsteleverantören måste på ett objektivt sätt kunna visa på en avsevärt förhöjd risk och garantera att särbehandlingen på ett objektivt och rimligt sätt kan motiveras av ett berättigat mål och att medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga. Medlemsstaterna ska garantera att de uppgifter som ligger som grund för riskbedömningen nyligen har sammanställts och är relevanta, samt att de offentliggörs och uppdateras regelbundet. De berörda medlemsstaterna ska meddela kommissionen och garantera att korrekta uppgifter om användandet av ålder och funktionshinder som en avgörande försäkringsteknisk faktor sammanställs, offentliggörs och regelbundet uppdateras. Sådana medlemsstater ska se över sina beslut fem år efter direktivets införlivande.***

Ändringsförslag 18

Förslag till direktiv
Artikel 3 – punkt 1 – led d – stycke 1

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
d) Tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder.	d) Tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder ***och transport***.
Led d ska gälla individer endast när de bedriver yrkesmässig kommersiell verksamhet.	

Motivering

Genom ändringsförslaget klargörs att transporter omfattas av direktivet.

Ändringsförslag 19

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – inledningen

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
1. För att säkerställa att principen om likabehandling av personer med funktionshinder följs ska följande gälla:	1. För att säkerställa att principen om likabehandling av personer med funktionshinder ***– funktionshinder ska förstås mot bakgrund av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder, och personer med kroniska sjukdomar ska inkluderas –*** följs ska följande gälla:

Ändringsförslag 20

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – led a

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
a) De åtgärder som är nödvändiga för att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder och ***färdmedel***, ska vidtas i förebyggande syfte, även genom lämpliga ändringar eller anpassningsåtgärder. Sådana åtgärder bör inte medföra en oproportionell börda eller kräva grundläggande ändringar av ***det sociala skyddet, de sociala förmånerna, hälso- och sjukvården, undervisningen eller de berörda varorna och tjänsterna eller kräva att alternativ till dessa tillhandahålls***.	a) De åtgärder som är nödvändiga för att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder och ***telekommunikation, elektronisk kommunikation, information i tillgängligt format, finansiella tjänster, kultur och fritidssysselsättningar, byggnader, transportmedel och andra offentliga platser och allmänna inrättningar,*** ska vidtas i förebyggande syfte, även genom lämpliga ändringar eller anpassningsåtgärder. ***Om diskrimineringen är en följd av praxis, politik eller förfarande måste åtgärder vidtas för att se till att dessa inte längre har en sådan effekt.*** Sådana åtgärder bör inte medföra en oproportionell börda eller kräva grundläggande ändringar av ***arten av***

	berörda varor och tjänster eller arten av berörda handel, yrke eller affärsverksamhet. En ändring är grundläggande om varorna eller tjänsterna eller typen av handel, yrke eller affärsverksamhet ändras på ett sådant sätt att tillhandahållaren av varorna eller tjänsterna faktiskt tillhandahåller varor och tjänster av en helt annan art.

Ändringsförslag 21

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – led b

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
b) Trots skyldigheten att skapa ickediskriminerande faktisk tillgång ska rimliga anpassningsåtgärder vid behov vidtas i enskilda fall, såvida det inte medför en oproportionell börda.	***utgår***

Ändringsförslag 22

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – led ba (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	ba) Vid tillämpning av punkt 1 inbegriper ickediskriminerande faktisk tillgång, identifiering och eliminering av hinder, både omvärldens attityder och hinder i den yttre miljön, samt förebyggande av nya hinder som hämmar funktionshindrade personers tillgång till varor, tjänster och inrättningar som är tillgängliga för allmänheten, oberoende av typen av hinder eller funktionshinder. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, och oberoende av de åtgärder som valts för att avlägsna hindren, måste ickediskriminerande faktisk tillgång för personer med funktionshinder garanteras på samma villkor som för personer utan

	funktionshinder alltid när detta är möjligt och funktionshindrade personers användning av hjälpmedel underlättas, inbegripet hjälpmedel som ökar rörligheten och underlättar tillträdet, såsom erkända ledarhundar och assistanshundar. Om ickediskriminerande faktisk tillgång inte kan garanteras på samma villkor och i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, måste ett meningsfullt alternativ erbjudas för att garantera tillgången.

Ändringsförslag 23

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 2

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
2. Vid bedömningen av ***om de åtgärder som behöver vidtas för att följa*** punkt 1 ***skulle medföra en oproportionell börda*** ska ***särskild hänsyn tas till organisationens storlek, art och resurser, beräknade kostnader, varornas och tjänsternas livslängd och den möjliga nyttan av bättre tillgång för personer med funktionshinder. Om denna börda*** i tillräcklig grad kompenseras genom åtgärder som redan ingår i den berörda medlemsstatens politik för likabehandling ***ska den inte anses oproportionell***.	2. Vid bedömningen av punkt 1 ska ***bördan inte anses oproportionell om den*** i tillräcklig grad kompenseras genom åtgärder som redan ingår i den berörda medlemsstatens politik för likabehandling.

Ändringsförslag 24

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 3

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
3. Detta direktiv ska inte påverka de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller nationella bestämmelser som rör tillgång till särskilda varor eller tjänster.	3. Detta direktiv ska inte påverka de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller nationella bestämmelser som rör tillgång till särskilda varor eller tjänster. ***Alltid när det är möjligt ska***

medlemsstaterna dock vidta åtgärder för att sporra tillhandahållare av tjänster och varor, särskilt tillverkade varor, att utarbeta tillgängliga lösningar, exempelvis genom metoder för offentlig upphandling. Tillgängliga produkter och tjänster är utformade så att de kan användas av alla.

Ändringsförslag 25

Förslag till direktiv
Artikel 10a (ny)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	Artikel 10a
	Diskriminering på flera grunder
	1. Diskriminering på flera grunder föreligger när en person diskrimineras på grundval av en kombination av två eller flera av de skäl som fastställs i detta direktiv.
	2. Medlemsstaterna ska garantera att medel för att se till att skyldigheterna i detta direktiv efterlevs är tillgängliga för alla de personer som anser sig ha utsatts för diskriminering på flera grunder.
	3. Medlemsstaterna ska, i sådana fall där man fastställt diskriminering på flera grunder, se till att klagan endast kan avvisas med en motivering eller ett annat försvar som kan tillämpas på alla de orsaker som ligger som grund för klagan. Om dock endast en orsak fastställts, kan klagan avvisas med en motivering eller ett försvar som hänför sig till denna orsak.

Motivering

Genom detta ändringsförslag införs en artikel om diskriminering på flera grunder, som endast tas upp i skäl 13 i kommissionens text.

Ändringsförslag 26

Förslag till direktiv
Artikel 11

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
Medlemsstaterna ska i syfte att främja principen om likabehandling främja en dialog med berörda parter, särskilt icke-statliga organisationer, som i enlighet med nationell lagstiftning och praxis har ett berättigat intresse av att motverka diskriminering på de grunder och områden som omfattas av detta direktiv.	Medlemsstaterna ska i syfte att främja principen om likabehandling främja en dialog med ***sådana*** berörda parter ***som*** icke-statliga organisationer***, det civila samhällets organisationer, kyrkor samt religiösa, filosofiska och icke-konfessionella organisationer***, som i enlighet med nationell lagstiftning och praxis har ett berättigat intresse av att motverka diskriminering på de grunder och områden som omfattas av detta direktiv ***och ett sådant samråd bör också omfatta övervakning av direktivets genomförande***.

Motivering

Eftersom icke-statliga organisationer explicit deltar i främjandet av principen om lika behandling, är det skäl att också nämna det civila samhällets organisationer och kyrkor samt religiösa, filosofiska och icke-konfessionella organisationer, för att på så sätt bringa direktivet i överensstämmelse med artikel 11 i EU-fördraget och artikel 17 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, i dess lydelse enligt Lissabonfördraget.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning
Referensnummer	KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS)
Ansvarigt utskott	LIBE
Yttrande Tillkännagivande i kammaren	EMPL 2.9.2008
Associerat/associerade utskott - tillkännagivande i kammaren	23.10.2008
Föredragande av yttrande Utnämning	Elizabeth Lynne 6.10.2008
Behandling i utskott	5.11.2008 2.12.2008 20.1.2009
Antagande	21.1.2009
Slutomröstning: resultat	+: 28 –: 11 0: 7
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnoch, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Joel Hasse Ferreira, Roger Helmer, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Őry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Rovana Plumb, Bilyana Ilieva Raeva, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Kathy Sinnott, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Françoise Castex, Richard Howitt, Rumiana Jeleva, Magda Kósáné Kovács, Sepp Kusstatscher, Viktória Mohácsi, Csaba Sógor, Evangelia Tzampazi, Anja Weisgerber
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)	Adrian Manole